

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Tiszatarján

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

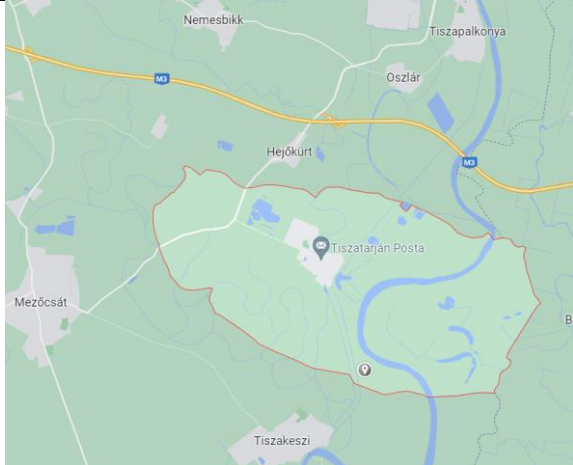
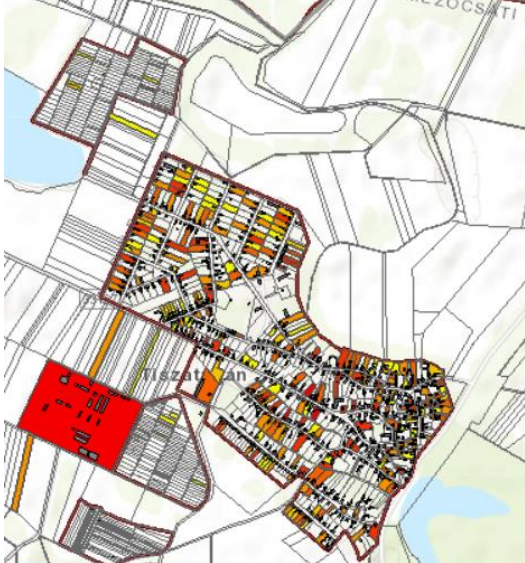
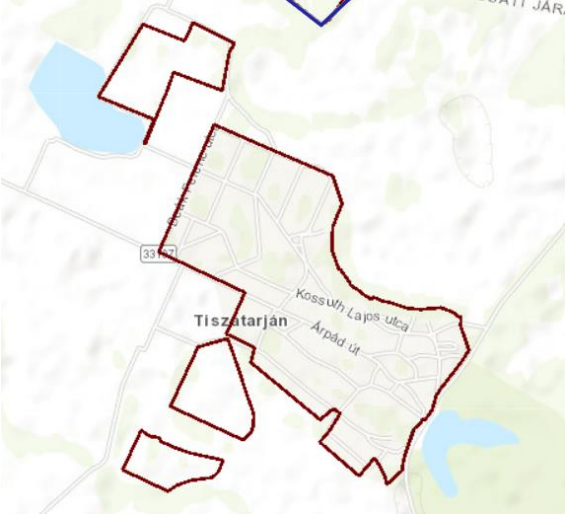
Tiszatarján

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Mezőcsáti járás

Szervezet neve:

Dátum: 2022.06.30.

	<p>Terület: 40 km² Lakónépesség: 1 379 fő Jogállás: Község Járás: Mezőcsáti Megye: Borsod-Abaúj-Zemplén</p> <p>Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: NEM</p> <p>Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: IGEN</p>
<p>Település térképe</p>	<p>Jogosultság adatok</p>
	
<p>Eladósodottság-térkép</p>	<p>Szegregátum-térkép</p>

ADATTÁBLA

	KSH adata	HELYI BECSLÉS
Település neve	Tiszatarján	
Megye	Borsod-Abaúj-Zemplén	
Járás	Mezőcsáti	
Programba vonás köre	4	
Szervezet neve		
Lakosságszám (2021)	1369	1408
Lakosságszám változása 2021/2012 (%)	96%	
15 év alattiak aránya (2021)	20%	
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	88%	
60 éves és idősebbek aránya (2021)	19%	
60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 (%)	99%	
Lakásszám (2011)	504	
Üres lakások száma (2011)	34	
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	0	
Lakásszám a szegregátumban (2011)	0	
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	0	
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	0	
Lakások száma (2019)	506	
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	435	
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	377	
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	510	
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	249	
WC nélküli lakások száma (2011)	126	
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	35	
Egy szobára jutó lakó (2021)	1,1	
Egy főre jutó szja alap, Ft (2019)	1497021 Ft	
Egy főre jutó szja alap eltérése a hasonló helyzetű települések átlagától,% (2019)	98%	
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	3950000 Ft	
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	26	
Kiinduló kvóta érték kerekítve	8	

Az interjú a település jegyzőjével készült 2022.07.04.-én.

1 A település leírása

1.1 A település pozíciója (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

A település fekvése, távolsága a járásközponttól, megyeszékhelytől, nagyobb munkaerőpiaci központtól, illetve közösségi közlekedés helyzete. Növekvő vagy csökkenő lakosság, el- és bevándorlás mértéke, szegregátumban élők/roma lakosság aránya. Helyi és térségi gazdaság munkaerőfelszívó képessége a célcsoport szempontjából. A településen elérhető szolgáltatások. A célcsoportot érintő, lakhatási és foglalkoztatási szempontból releváns önkormányzati fejlesztések felsorolása az elmúlt időszakban.

A Középső- Tisza vidéke- így nevezzük a Tisza árterét a Tokaji kaputól a Körös torkolatig. Ehhez a területhez tartozik a Borsodi-Mezőség, régebbi névhasználattal a Heves-borsodi nyílt ártér, ahol Tiszatarján található.

A Tisza partjától 2 km-re helyezkedik el.

Ez a Borsod- Abaúj- Zemplén megyei település közigazgatásilag a Mezőcsáti kistérséghez tartozó, 40,4 km² területű község.

Település megközelíthetősége: A Tisza jobb partján fekvő községet a Tiszaújváros – Mezőcsát közötti harmadrangú úthoz csatlakozó bekötőútról lehet elérni.

Szomszédos települések: Tiszakeszi (20km), Mezőcsát (10 km), Hejőkürt (5 km), Tiszaújváros (16 km). Miskolctól mintegy 55 km-re, Budapesttől 170 km-re fekszik községünk.

Közlekedés

A település az M3-as autópályáról a mezőcsáti vagy a hejőkürti lehajtótól érhető el. Napjainkban az autópálya közelsége jobban bekapcsolta a települést az ország vérkeringésébe

Közösségi közlekedés célpontja bevásárlást tekintve a Tiszaújvárosban található Tesco.

Tiszatarján-Tiszaújváros között 19 menetrendszerinti átszállást nem igénylő volánjárat biztosítja a közlekedést.

1.1.5. Társadalmi szerkezet: lakosság/romák száma, demográfiai trendek

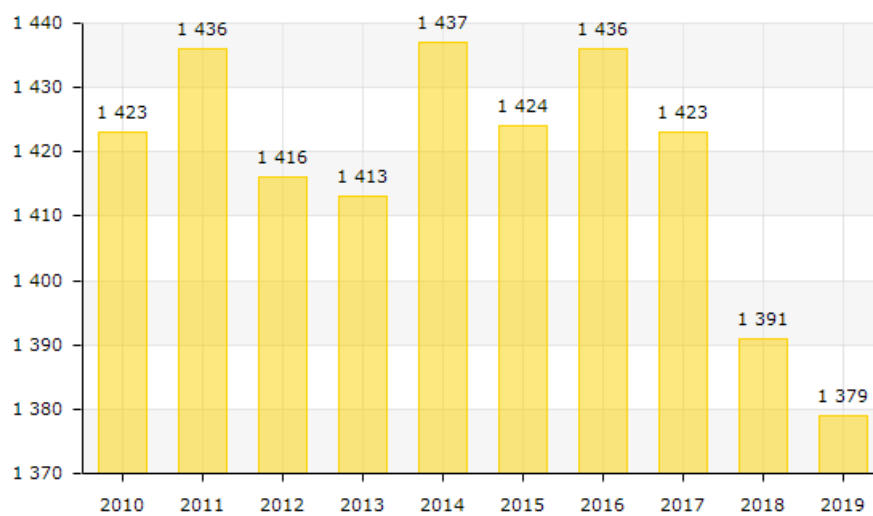
A település jelenlegi lélekszáma 1408 fő

A település kb.38%-a roma nemzetiségű.

Nincs kijelölt szegregátum a településen.

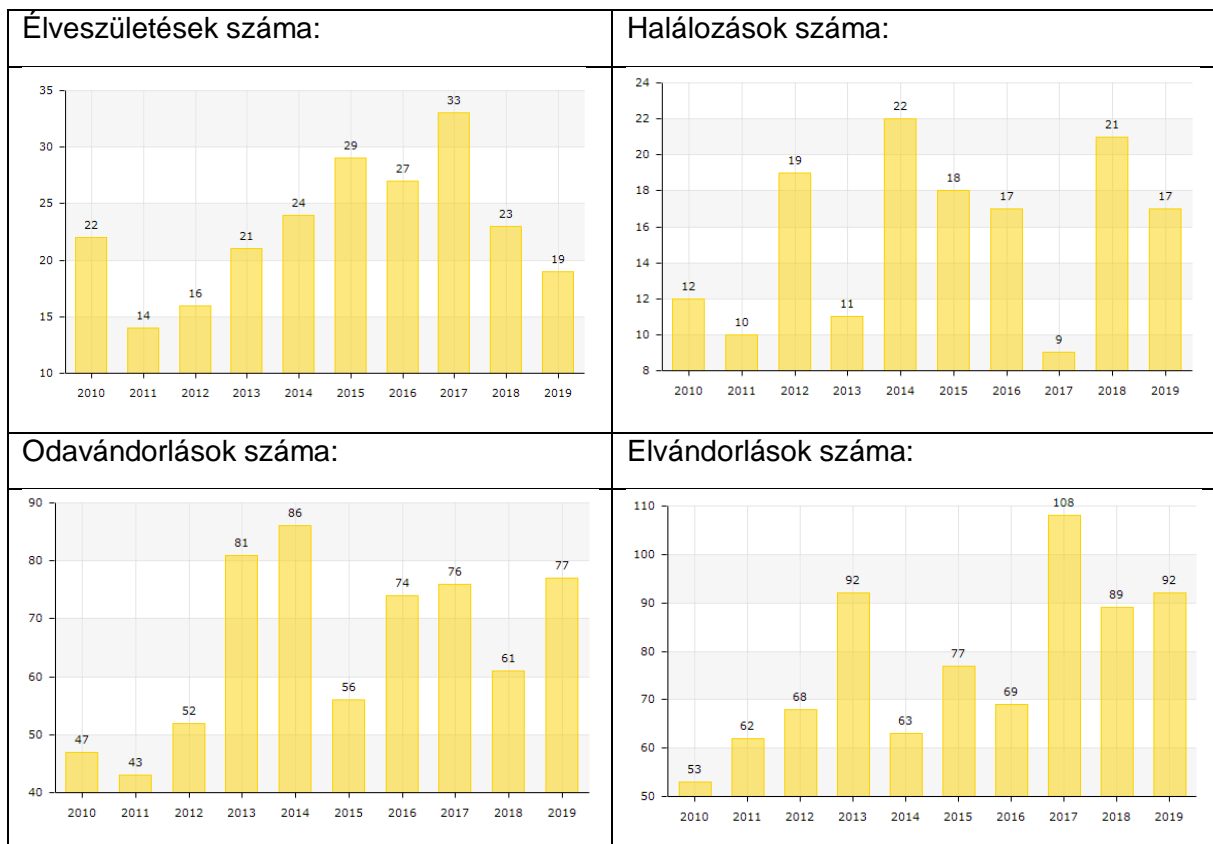
2001-ben a település lakosságának 89%-a magyar, 11%-a cigány nemzetiségűnek vallotta magát. A 2011-es népszámlálás során a lakosok 92,8%-a magyarnak, 21,8% cigánynak mondta magát.

Lakónépesség (fő)

Forrás: TeIR

Lakosságszám változása 2021/2012 96%-os. Fokozatosan csökken az itt élők száma. A 15 év alattiak száma csökkent az elmúlt 10 évben, de a 60 éves és 60 év felettek száma is csökkent. A lakosságszám változáshoz hozzájárul, hogy csökken az elveszületések száma és sokan elköltöznek a településről.

Forrás: TeIR

Térségi munkalehetőségek

10 éve az önkormányzat még 140 főt tudott foglalkoztatni a közfoglalkoztatásnak köszönhetően, ez a szám mára már 35 főre csökkent. A munkavállalók 70%-a nő.

További nehézséget jelent az alacsony férfilétszám mellett, hogy nincs szakember, aki karbantartaná a mezőgazdasági gépeket, illetve vezesse azokat. Kevés jogosítvánnyal rendelkező van közöttük.

Általános iskolai végzettséggel rendelkeznek az itt dolgozók.

Az érettségivel rendelkezők a nyílt munkaerőpiacon helyezkednek el, valamint az önkormányzatnál adminisztratív feladatokat látnak el.

Az önkormányzat célkitűzése, hogy a település önellátóvá váljon.

Közfoglalkoztatás alakulása Tiszatarján településen:

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma *											
Tiszatarján Borsod-Abaúj-Zemplén megye Mezőcsáti járás	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év	2020. év	2021. év	2022 01 - 04. hó	
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	15	28	25	36	43	40	33	25	29	34	
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	23	19	28	22	17	11	1	-	-	-	
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen	82	102	122	84	62	56	45	36	33	32	
-- Mezőgazdaság	48	82	62	36	30	29	23	17	15	13	
-- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	-	0	1	24	13	11	10	11	11	10	
-- Szociális jellegű program	34	19	59	23	19	16	11	9	8	8	
-- Egyéb startmunka mintaprogram	-	-	-	2	-	-	0	0	-	-	
-- Magas hozzáadott értékű program	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Mindösszesen	120	148	175	142	122	108	79	61	62	66	
Közfoglalkoztatási mutató	12,74%	15,70%	18,38%	15,13%	12,97%	11,57%	8,59%	6,59%	6,85%	7,23%	
Ellátásban nem részesülő álláskeresők száma zárónapon	74	91	82	63	51	46	56	70	58	50	
Álláskeresési ellátásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	9	19	14	18	21	18	21	29	23	26	
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	47	15	13	32	31	24	21	39	38	40	
Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	130	125	109	112	103	88	98	138	119	116	
-- Ebből tartós álláskereső	19	14	11	16	14	16	19	27	42	38	
Nyilvántartott álláskeresők relatív mutatója	13,77%	13,23%	11,49%	11,96%	10,90%	9,44%	10,64%	14,87%	13,06%	12,78%	
Munkavállalási korú (15-64 éves) népesség száma	942	944	950	940	940	929	921	926	908	908	

Közfoglalkoztatás alatt az alábbi programelemek futnak:

- Mezőgazdaság: 6 bivaly, 4 szürkemarha tartozik az önkormányzat állatállományához. A földterületeken napraforgó termesztés folyik.

- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás: konyhakerti zöldségek termesztése, a megtermelt zöldségek a település saját konyháján került felhasználásra.

500m²-en fóliasátras növénytermesztés folyik.

- Szociális jellegű program: bioenergia hasznosítása, - 3 hektárnyi területen energia fűz ültetvénye van az önkormányzatnak.

Ezzel az alternatív megoldással fűtik a közintézményeket. Apríték tüzelésű biokazánnal sikerül hasznosítani az energia fűzet.

Egy pilot programnak köszönhetően a településen létrejött a Tiszatarján Kft.

Fő tevékenységük húsfeldolgozás, tartósítás.

A Kft. három mintaboltot üzemeltet Tarján Kincse elnevezéssel.

A húsfeldolgozó üzem 7 főnek biztosít munkalehetőséget.

További munkalehetőségek:

Menetrendszerinti volánjárat segítségével jutnak el a munkavállalók a felsorolt munkáltatókhoz.

Tiszatarján-Tiszaújváros között 19 menetrendszerinti átszállást nem igénylő volánjárat biztosítja a közlekedést.

- Jabil Circuit Hungary Kft Tiszaújváros
- TVK- Erőmű Kft. Tiszaújváros
- MOL Petrolkémia Zrt Tiszaújváros
- Ben-Ross Cipőipari és Kereskedelmi Kft

A férfiak körében az építőiparban való elhelyezkedés a népszerű, többek között a külföldi munkavállalás. (Németország)

Térségi-, helyi szolgáltatások

Helyiben működő intézmények:

- 12 férőhelyes bölcsőde
- 75 fő fogadására alkalmas óvoda, jelenleg 3 csoporttal és 63 fővel működik.

A két intézmény egy épületben található. *Csak a roma lakosság veszi igénybe ezeket a szolgáltatásokat.*

- *Általános Iskola 1-4. osztályig érhető el a településen, az intézmény teljesen szegregált.*
- 5.-8. osztályig több közintézményi lehetőség biztosított az itt lakók számára: Mezőcsát, Tiszaújváros, Tiszapalkonya, valamint Tiszakeszi.

160 iskolás korú gyermek él a településen.

- A családgondozó heti két alkalommal elérhető a településen.
- A település saját főzőkonyhával rendelkezik, jelenleg 150 fő számára főznek.
- Élelmezés-gondozás központ: házi segítségnyújtás
- Háziorvos: vállalkozásban látja a feladatot, naponta elérhető a településen.

A hétközi és hétvégi orvosi ügyeletet Mezőcsát látja el. Járóbeteg elátást szintén Mezőcsát látja el.

Az egészségügyi szakellátás a Mezőcsáti Kistérségi Egészségfejlesztő Központoz tartozik.

- Védőnő: naponta elérhető a településen
- Fiókgyógyszertár: heti kétszer elérhető
- Biztos Kezdet Gyerekház

- Idősek nappali ellátása
- Községi Ház
- Tanoda
- Tornacsarnok
- Posta
- 5 élelmiszerbolt, valamint a két mintabolt (Tarján Kincse)
- 2db kocsmá
- 1db ruhabolt

Helyi fejlesztések

Európai Uniós források :

- GINOP-5.1.7-17-Társadalmi célú vállalkozások ösztönzése/Tiszatarján. Dél-borsodi Romák Integrációját Elősegítő Közhasznú Egyesület: Tésztagyártó kisüzem létrehozása Tiszatarjánban. 2020.12.12., 50 115 153 Ft
- EFOP-3.3.2-16-Kulturális intézmények a köznevelés eredményességéért/Tiszatarján. TISZATARJÁN KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA: Kulturális nevelés erősítése Tiszatarjánban és térségében. 2018.01.08., 25 000 000 Ft
- EFOP-3.3.1-15-Tanoda programok támogatása/Tiszatarján. Mezőcsáti Kistérség Községi Munkásainak Egyesülete: Tanoda program Tiszatarjánban. 2016.09.27., 28 210 080 Ft
- EFOP-1.3.5-16-Társadalmi szerepvállalás erősítése a közösségek fejlesztésével/Tiszatarján. Dél-borsodi Romák Integrációját Elősegítő Közhasznú Egyesület: Lokális tettekkel a generációk közötti együttműködés kialakulásáért. 2017.02.08., 25 000 000 Ft

- Tornacsarnok kialakítása
- Húsfeldolgozó üzem kialakítása
- Magyar Falu Program: belterületi utak felújítása, óvoda játszóudvar, ravatalozó felújítása, orvosi szolgálati lakás felújítása, napelem kialakítása-közintézmények
- TOP+ folyamatban: konyha felújítás, kisbusz igénylés, sportpálya felújítás
- Magyar Falu Program: járda felújítás

A fejezet fő következtetései

Következtetések a település...

...térségi pozíciója tekintetében:

- jobb pozíció: a munkaerőpiac viszonylag könnyen elérhető, vannak a közelben megfelelő munkahelyek, illetve jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik a település, és a szolgáltatások is elérhetőek.

...vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében:

- jobb státuszú, vegyes összetételű település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya alacsonyabb, a nem roma lakosság közül a fiatalok egy része elköltözik a településről. A település lakossága jellemzően csökken.

1.2 A település szerkezetének leírása (fél oldal)

A fejezet tartalma

A település központja és a szegregátumok állapota, a szilárd útburkolattal való ellátottság, közműinfrastruktúra állása, a helyi adottságok alapján hol, melyik településrészben vannak a legkritikusabb (külön: árvizes részek) és a fejleszthető részek. Szegregátumok száma és elhelyezkedése. Van-e a településen elég lakható ingatlan, van-e elég felújítható ingatlan a településen, hogyan alakultak a lakóingatlan adás-vételek az elmúlt években.

Szegregátum, szegregációval veszélyeztetett terület, elhelyezkedése a településen

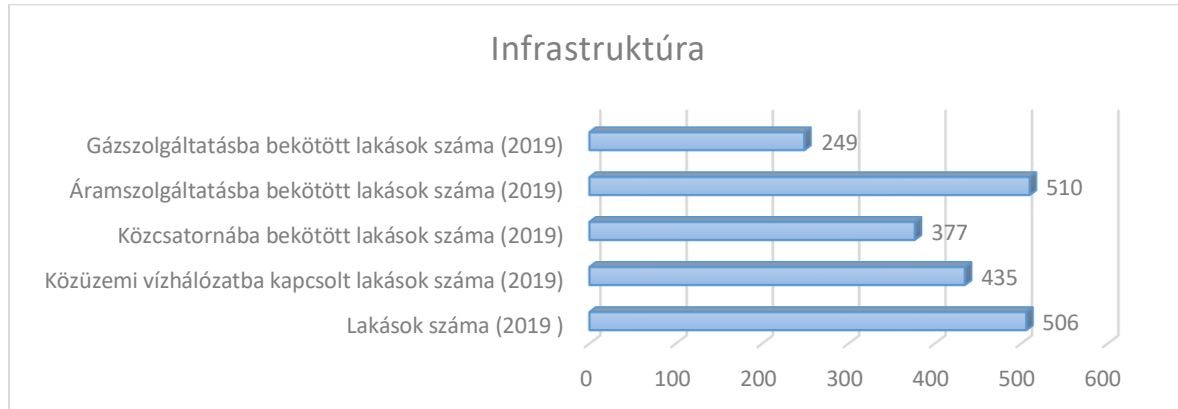
A településen a Lechner adatbázis szerint sem szegregátum sem szegregációval veszélyeztetett terület nincs. A Jegyző Asszony készült interjú is ezt az információt erősíti meg: A településkép változó, a roma lakosság szórtan helyezkedik el a településen.

Település infrastruktúrája

Ellátottság a HEP szerint:

- úthálózat
- villamoshálózat
- gázhálózat
- vezetékes telefon
- ADSL kiépítettség

- zöldfelületek
- ivóvízhálózat
- szennyvízhálózat

Tiszatarjánban a 2019-es KSH adatok alapján 506 lakás található, ebből áramszolgáltatásba kötött a lakások 100%-a, 85,96% közüzemi vízhálózatba kapcsolt. Közcatorna van a településen, ami a lakások 74,05%-a csatlakoztatott, gázszolgáltatás 49,2%-ában van.

A település minden közműszolgáltatás elérhető a Munkácsy utca kivételével, ott a gázszolgáltatás nem került kialakításra.

A lakosság 85%-a rendelkezik is ezekkel.

Szennyvíz rákötés: 75-80%

Ivóvíz rákötöttség: 85%-os

Az előrefizetős mérőóra kialakítása a településen egy időben nagy népszerűségnek örvendett.

A közüzemi díjak befizetése prioritást élvez az itt lakók körében.

Lakásállomány

Forrás: teir.hu

Tiszatarján	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lakásállomány (db)	504	504	504	504	504	504	504
Közcatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya (százalék)	75	75,2	75,4	75	74,8	71,2	
Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (százalék)	89,3	89,3	84,7	85,1	86,3	85,1	
Egy és két szobás lakások aránya (százalék)	50,6	50,6	50,6	50,6	50,6	50,6	50,6
Épített lakások (üdülők nélkül) (db)	0	0	0	0	0	0	0
Az év folyamán épített lakás, 1000 lakásra (db)	0	0	0	0	0	0	0

Szociális lakhatás: az önkormányzat bérbeadható lakással nem rendelkezik.

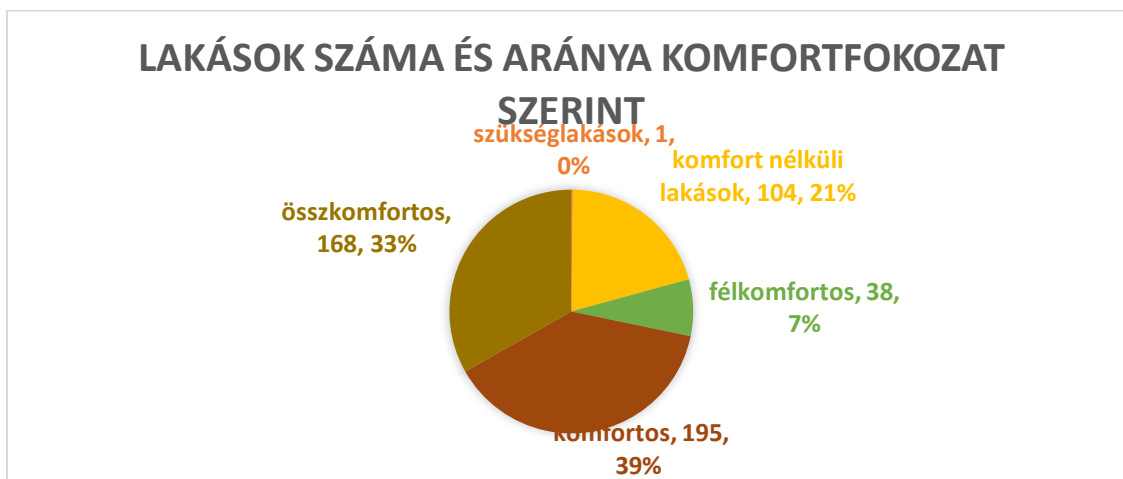
2011-es népszámlálási adatok szerint alacsony komfortfokozatú a lakások 28%-a.

A tulajdonviszonyok rendezettek, azonban a végrehajtás több eladó ingatlant is érint.

A település lakói éltek a CSOK, babaváró hitel előnyeivel.

Ennek következtében 5-10%-os ingatlanár növekedés volt megfigyelhető.

Egy kádár-kocka típusú ingatlan ára jelenleg 7-8 millió Ft.

A fejezet célja, fő következtetései

Következtetés a településre jellemző területi szegregáció jellegének és mértékének tekintetében:

- nincs szegregált rész a településen.

1.3 Lakhatással kapcsolatos fejlesztések (fél oldal)

A fejezet tartalma

A településen történt lakhatással kapcsolatos fejlesztések, amelyeket az elmúlt 10-15 évben valósítottak meg, külön hangsúllyal a 2014-2021 uniós programozási időszak EFOP telepprogramjára, esetleg az előző időszak TÁMOP telepprogramjára. A megvalósított programok eredményei (új, felújított lakások, bérlakások elosztásának módszere: milyen célcsoportoknak, milyen kiválasztással). A lakhatási körülmények javítását célzó szoft programokkal kapcsolatos vélemények feltárása is szükséges.

Az önkormányzat sem TÁMOP-5.3.6, sem EFOP-2.4.1-es konstrukcióra nem adott be támogatási kérelmet, más a lakhatási szegénység enyhítését célzó beruházás nem történt az elmúlt években.

A fejezet fő következtetései

Az önkormányzat pozitívan áll hozzá a jövőbeli hasonló célú fejlesztésekhez.

1.4 Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban (fél oldal)

A fejezet tartalma

Együttműködő, nem együttműködő, mennyire támogatja a településen belüli mobilizációt (szegregátumból kifelé, ha releváns) illetve a településről történő kifelé mobilizáció blokkolásához fűződik-e valamilyen érdeke? (pl. gyerekszám csökkenése a helyi intézmények működése miatt kockázatos, településüzemeltetéshez kapcsolódó közmunka, egyéb függőségi rendszerek)

Az önkormányzat irányában több olyan megkeresés történt, ahol a lakók hasonló lakhatási lehetőségekről érdeklődtek. Bérleti díj összege a célcsoportot tekintve 10-20.000Ft közötti összeg az önkormányzat véleménye szerint, amit a célcsoportot tekintve megfizethető.

Valamint kiemelten fontosnak tartja a településvezetés, hogy megfelelő keretek, szabályok között valósuljon meg a beköltözés a bérlakásprogram során.

3-5 család számára jelentene segítséget a bérlakásfejlesztés a településen.

A településen belüli mobilizáció nem jelenthet problémát a községben.

A fejezet fő következtetései

Következtetések az önkormányzat együttműködési készségét illetően:

- a bérlakásfejlesztéseket támogatja, a lakáskörülmények javításának és a településfejlesztésnek az eszközét látja benne.

2 A lakosság helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Foglalkoztatottság és jövedelmek szintje a célcsoport tekintetében: milyen típusú munkákat végeznek (közfoglalkoztatottság, alkalmi/idénymunkák, hetelés, stb.), milyen jövedelemért, ezekben körülbelül hány fő érintett. Legfőbb szociális problémák (élethelyzetek, devianciák, eladósodottság, uzsora, perspektívák, mely szolgáltatásokhoz nem férnek hozzá, nem megfelelő minőségű szolgáltatások). Családok szociális helyzetük szerinti besorolása.

Foglalkoztatottság

Közfoglalkoztatásban 2022.01.-04. hónapban átlagosan 66 fő volt. Ugyanebben az időszakban regisztrált álláskereső 116 fő, ebből tartós álláskereső 38 fő.

A munkát vállaló lakosság kénytelen ingázni Mezőcsát és Tiszaújváros között.

A megyeszékhely Miskolc, valamint a főváros Budapest hiába kínál sokkal jobb feltételeket, távolságuk miatt, ingázás esetén egyik sem jelenthet reális célpontot a lakosság számára.

Tiszatarján	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők (fő)	17	13	24	24	22	23	25
Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők (fő)	24	22	20	16	19	48	37
Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők (fő)	41	35	44	40	41	71	62
Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközzel támogatottak (fő)	136	164	131	124	102	82	71
Nyilvántartott álláskeresők összesen (fő)	105	69	99	92	101	130	115
Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők (fő)	19	12	14	12	10	14	14
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek havi átlagos létszáma (fő)			35,5	27,5	33,6	44,9	
Közfoglalkoztatásban részt vevő (havi adatok éves átlaga) (fő)	175	142	122	107	79	61	62
180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya (százalék)	33,3	36,2	31,3	34,8	35,6	63,1	53

A 2020-as KSH adatai alapján:

- A településen 1 védőnő látja el a feladatokat.
- HHH: 63 fő
- HH: 52 fő
- Szünidei érkezésben 100 fő részesült.
- Védelembe vett gyermek: 5 fő
- Veszélyeztetett kiskorú gyermek: 28 fő
- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesített havi átlagos létszáma: 126 fő
- Települési támogatásban részesítettek: 225 fő

Szociális problémák

- A településen nincs közösségi élet, a megvalósított rendezvények feszültséget generálnak a roma és nem roma lakosság között.
- Szükség lenne a településen egy kamerarendszer kialakítására, az elmúlt időszakban megnövekedett a rongálások száma. Valószínűsíthető, hogy a drogfogyasztással van összefüggésben.
- A pénzügyi tudatosság még fejletlen, nem tudják jól beosztani a családok a bevételt.
- Uzsora nincs a településen.
- A drogfogyasztás 5-8 éve jelentősen növekedett, főként a roma fiatalok körében.
- Kóbor kutya: a legnagyobb gondot az jelenti, hogy az ebek oltatlanok, a lakosok nem költenek ivartalanításra így rohamosan nő a számuk. Az önkormányzat ezt önerőből hónapról hónapra nem tudja orvosolni.
- Illegális személtlerakás: építési törmelék, szemetes udvarok (eldobált pelánkák)
Korábban a kijelölt lomtalanítási napok ősszel-és tavasszal sokat javított a helyzeten.
A lomtalanítást most már csak magánszemély kérheti, de a közösségnek nincs erről kellő információja.

Családok helyzete a településen

A teljes nyomorba tartozó családok:

- az egyik háztartás 1 fős
- a másik család esetében egy pár él a szőlősben

A minimális önfenntartó csoportba tartozó családok mindegyike nagycsaládos, több gyermeket nevelnek, apuka nem dolgozik egyik esetben sem.

A családok nagyrészt jellemző, hogy az egyik szülő vagy a nyílt munkaerőpiacon, vagy ha fekete munkát is vállalva, de rendszeres jövedelemmel rendelkezik a család.

3 család esetében figyelhető meg a magas gyermekszám: 6-9 gyermek

8-10 család esetében figyelhető meg a többgenerációs együttélés.

A fejezet következtetései

Családtípus: 500	Családok száma
<u>Teljes nyomorban élő családok:</u> hosszabb távon is intenzív segítségre szoruló, alapvetően nincs munkaképes tagja a családnak, a család súlyos problémákkal küzd, tartós betegség/szenvedély-/mentális betegség jelen van. Teljes nyomorban élő család, akár magasfokú eladósodottság is jellemzi a családot. Ha van gyermek a családban, szülői kompetencia súlyosabb hiánya jelenik meg.	2
<u>Minimális önfenntartó képességgel rendelkező családok:</u> megélhetési gondokkal küzdő család, de van olyan tagja, aki valamilyen szintű munkát végez, akár alkalmi/idénymunkát, akár közfoglalkoztatásban vesz részt. A gyerekekről alapvetően gondoskodnak. Fejleszthető a család munkaerőpiaci részvétele.	5
<u>Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok:</u> viszonylag rendszeres munkával és jövedelemmel rendelkező család, ami nem feltétlenül jelent bejelentett munkából származik. Kiegyensúlyozottabb, rendszeres életvitellel rendelkeznek. Gyermeknevelési kompetenciáik viszonylag jók. Munkaerőpiaci részvétel fejlesztésére itt is szükség lehet.	493

3 A lakásállomány helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Épületek állapota, az életveszélyes, illetve kritikus állapotú házak számossága, aránya a településen, illetve a szegregátum(ok)ban. Tulajdonviszonyok elsősorban a segítségre szoruló családok körében (legális tulajdonviszonyok, mennyire jellemző albérlet, uzsora bérlet, szívességi lakáshasználat), ezek mértékének becslése. Lakósűrűségi viszonyok vizsgálata (a statisztikai adatok és a valós helyzet összevetése). Üres ingatlanok, illetve megvásárolható ingatlanok (ház, telek) száma (kapcsolódóan az üres ingatlanok tulajdonosi viszonyai, tehermentesek-e, ténylegesen megvásárolhatók-e).

Tiszatarjánban a 2019-es KSH adatok alapján 506 lakás található, ebből áramszolgáltatásba kötött a lakások 100%-a, 85,96% közüzemi vízhálózatba kapcsolt. Közcsatorna van a településen, ami a lakások 74,05%-a csatlakoztatott, gázszolgáltatás 49,2%-ában van.

Albérleti lehetőség nincs a településen.

A tulajdonviszonyok rendezettek, azonban a végrehajtás több eladó ingatlant is érint.

A többgenerációs együttélés nem jellemző a településen. A fiatalok igyekeznek a független élet kialakítására. Maximum 8-10 család esetében figyelhető meg a többgenerációs együttélés.

Szívességi lakáshasználat mértéke nem ismert.

Ingyatlanok fizikai állapota

Sok helyen még a régi palatető a megfigyelhető, az igényeknek megfelelően költenek az állagmegóvásra a lakók.

- életveszélyes házak: 10db
- kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani: 0
- rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetők: 100
- jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni: 390

Eladó ingatlanok száma

<https://ingatlan.cari.hu> oldalon **13db eladó ingatlan** található Tiszatarján településen.

A fejezet célja, fő következtetései

Lakástípusok: 500	Lakások száma
életveszélyes házak	10
jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	0
nem életveszélyes, de rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetők (kb. 10 év),	100
jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni	390

4 A lakhatási beavatkozási terv

4.1 A lakhatási szegénység fő problémái (1 oldal)

A fejezet tartalma

Legfőbb lakhatási problémák és azok statisztikai adatok és becslések alapján való nagyságrendjének összegzése a szegregációt, a közmű ellátottságot (közmű elérhetősége, közműszolgáltatásokból kikapcsolt lakások), a lakásállomány javítását, a tulajdonviszonyok rendezetlenségét, az eladósodottság problémáit is érintve.

Település térségi pozíciója:

Következtetések a település térségi pozíciója tekintetében jobb pozíció: a munkaerőpiac viszonylag könnyen elérhető, vannak a közelben megfelelő munkahelyek, illetve jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik a település és a szolgáltatások is elérhetőek. Vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében jobb státuszú, vegyes összetételű település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya alacsonyabb, a nem roma lakosság közül a fiatalok egy része elköltözik a településről. A település lakossága jellemzően csökken.

A közelben vannak dinamikusan fejlődő gazdasággal rendelkező városok: Tiszaújváros, Mezőcsát.

Önkormányzat hozzáállása a bérlakásfejlesztési programhoz: A bérlakásfejlesztéseket támogatja, a lakáskörülmények javításának és a településfejlesztésnek az eszközét látja benne.

Nincs szegregátum a településen és lakhatási program nem valósult meg. Szociális bérlakásállomány a településen 0.

A település minden közműszolgáltatás elérhető. A Munkácsy utca kivételével, ott a gázszolgáltatás nem került kialakításra.

Szennyvíz rákötés: 75-80%

Ivóvíz rákötöttség: 85%-os

A túlszűfolt lakóházak:

A többgenerációs együttélés nem jellemző a település, 8-10 család esetében figyelhető meg ez a jelenség.

Az eladósodottság mértéke a célcsoport családjainak körében:

- lakhatási költségek: áram, vízszámlák befizetésének nehézségei
- különböző hitelfelvetelek: személyi hitelek és lakáshitelek jellemzőek

A közfoglalkoztatásban dolgozók többségét érintik a levonások.

Számos lakóingatlant lefoglalás alatt áll.

Ennek okai a felvett hiteleket nem tudják, nem akarják fizetni az érintettek vagy korábban elmentek kezesnek.

A fekete munkában való elhelyezkedés ezért is népszerű a településen.

Lakóépületek fizikai állapota:

- életveszélyes házak: 10db
- kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani: 0
- rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetőek: 100
- jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni: 390

Az eladó ingatlanok száma:

<https://ingatlan.cari.hu> oldalán **13db eladó ingatlan található** Tiszatarján településen.

Család-lakáshelyzet mátrix: elsősorban a segítségre szoruló családokra koncentrálva

Családtípusok Lakástípusok	Teljes nyomorban élő családok	Minimális öfenntartási képességgel rendelkező családok	Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok	Adott lakástípusban a család helyzete szerint beazonosított családok száma összesen	Az adott lakástípusba tartozó családok száma összesen
azonnali életveszélyt jelentő lakás	2	5		7	10
rossz lakásállag, még nem életveszély, de nem érdemes rajta semmit csinálni					0
nagyon rossz állagú, de valami felújítással még egy ideig lakhatóvá tehető (5-10 év)			103	103	100
olyan lakás, amit érdemes felújítani, modernizálni			390	390	390
Adott családtípusban a lakhatási helyzet szerint beazonosított családok száma összesen	2	5	493	500	
Az adott családtípusba tartozó családok száma összesen	2	5	493		500 család 500 ingatlan

4.2 Fő beavatkozási irányok kijelölése és prioritizálási szintek leírása (2 oldal)

A fejezet a feltárt problémák mentén megfogalmazza a lakhatási szegénységet enyhítő beavatkozások körét és a szükségletek alapján mutató nagyságrendjét függetlenül attól, hogy jelenleg melyik beavatkozáshoz milyen szintű forrás áll rendelkezésre. A beavatkozások tehát diagnózis alapúak és nem csak az RRF által lehetővé tett intézkedésekre koncentrálnak, hanem mindazokra, amelyek a helyi szükségletfeltárás alapján elengedhetetlennek mutatkoznak a lakhatási problémák csökkentése érdekében. A beavatkozások kialakításánál érvényesíteni kell a beavatkozások egymásra épülésének szemléletét, tehát meg kell fogalmazni azokat a szoft programokat is, melyek a megalapozzák a lakhatás fizikai körülményeit javító beruházásokat.

A lakhatási viszonyok javítását célzó beavatkozások megalapozása érdekében az alábbi beavatkozások szükségesek:

- **Eladósodottság kezelésének kiterjesztése:** első lépésként a családokban tudatosítani kell a probléma súlyát, az adósságok törlesztésének előnyeit, és együttműködővé kell tenni a családokat e téren. Fokozatosan fel kell mérni, hogy hány család érintett az eladósodottság problémájában, illetve közülük potenciálisan hány tehető együttműködővé.
- **Foglalkoztatás javítását célzó program:** a munkaerőpiaci mentor tevékenységére támaszkodva a lakhatási programokba potenciálisan bevonható családokra kell koncentrálni.

Lakhatási programok:

- A közműszolgáltatásokba **való be-, visszakapcsolás** támogatása elsősorban a víz- és az áramszolgáltatás tekintetében. Az áramszolgáltatás esetében előrefizetős villanyóra további népszerűsítése a településen.

Bérlakásfejlesztés tekintetében:

- **Krízislakások kialakítása:** szükséges a településen néhány olyan krízislakás kialakítása, ahová az életveszélyes lakhatási helyzet és súlyos családi konfliktusok esetén családok elhelyezhetőek.

Az interjú során a Jegyző Asszony 10 életveszélyes ingatlant jelölt meg a településen. Azonban a krízislakás kialakításának kérdéskörét fenntartásokkal kezelte, melynek oka, hogy a krízishelyzet megoldását követően sem szeretné az érintett család elhagyni ezt az ingatlant. Ami feszültséget generálhat a településen.

- **Bérlakások kialakítása a településen belül mobilizálható családoknak:** a viszonylag jobb jövedelmi helyzetű, rendszerezett életvitellel rendelkező családok lehetnek az elsődleges célcsoport, köztük is azok a fiatal családok, akik szüleiknél túlszűfolt lakásban élnek. A településvezetés is azon családok mobilizációját támogatja a településen belül, ahol a szülők rendszeres munkaviszonnyal rendelkeznek. A családok nagyrészt jellemző, hogy az egyik szülő vagy a nyílt munkaerőpiacon, vagy ha fekete munkát is vállalva, de rendszeres jövedelemmel rendelkezik a család.
- A FETE / RRF bérlakásfejlesztés programjának keretén belül lehetőség van arra, hogy családok mobilizálása a településen kívüli másik, jobb pozíciójú, a munkaerőpiaccal vagy munkaerőpiachoz lényegesen közelebb elhelyezkedő településre (növekedési centrum) történjen. Ennek a beavatkozásnak a célcsoportja elsősorban azok a családok képezik, akik képesek élni a jobb munkalehetőségekkel.

4.3 Bérlakásfejlesztés beavatkozási terve (3-4 oldal)

Ez a fejezet már „csak” a bérlakásprogramra fókuszál és annak nagyságrendjének, céljainak és célcsoportjainak, illetve javasolt megoldási modelljének konkretizálását szolgálja. A fejlesztések nagyságrendjét a feltárt szükségletekből kiindulva kell meghatározni. A szükséglet alapján meghatározott fejlesztések nagyságrendjét a Kézikönyvben meghatározott szempontok szerint lehet korrigálni.

A bérlakásfejlesztés nagyságrendjét helyben módosító tényezők:

település közlekedési összeköttetései	A tömegközlekedés lehetővé teszi a szolgáltatások elérését, valamint a munkába jutást egyaránt.
helyi gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások megléte	Az önkormányzat a fő foglalkoztató
helyben elérhető eladó és felújítható ingatlanok köre	van eladó ingatlan
közműinfrastruktúra	teljesen kiépített
megvásárlandó ingatlanok tulajdonviszonyai	rendezett
uzsora	nincs jelen
iskola, szociális szolgáltatások elérhetősége	az intézmények szegregáltak
szegregátumok relatív mérete a településen	nincs szegregátum a településen

A bérlakásfejlesztés településhatárokon kívülre történő mobilizálás nagyságrendjét módosító tényezők:

településvezetés érdekelt a lakosság megtartásában	igen
konfliktusok a küldő és befogadó települések között (családi szint)	jelen van
ellenállás a fogadó településeken a roma családok ellen	jelen van
szegregátumok potenciális áthelyeződése a fogadó településen	nem ismert
helyi növekedés centrum (munkahely konkrét település)	Tiszaújváros, Mezőcsát
családok társadalmi kapcsolatrendszerének összetétele	szoros
céltelepülés árszínvonala(alacsony, magas)	magas

A ténylegesen megvalósítható bérlakásfejlesztések megbecslése:

Bérlakásfejlesztések:

A potenciális célcsoporti körből a megvalósító szervezet szerint csak olyan családok tudnak ténylegesen élni a bérlakásfejlesztések adta lehetőséggel, akik megfelelően ösztönöztek és együttműködőek, illetve van esély arra, hogy azzá tehető, továbbá rendszeres munkával és viszonylag magasabb jövedelemmel rendelkeznek. Figyelembe véve a 4 éves megvalósítási időszakot (a terv elkészítéséhez képest), az alábbi nagyságrendek vállalása lehet reális:

- településen belüli mobilizáció: teljes időszakban 3 család, ami egyben **3 bérlakás létrehozását jelenti a településen**

Indoklás:

Az önkormányzat sem TÁMOP-5.3.6, sem EFOP-2.4.1-es konstrukcióra nem adott be támogatási kérelmet, más a lakhatási szegénység enyhítését célzó beruházás nem történt az elmúlt években. Szociális bérlakásállomány a településen 0.

A nyílt munkaerőpiac könnyen elérhető a településtről. Általános iskolai végzettséggel rendelkeznek az itt lakók, melyre a jövőben további képzéseket lehet építeni, hogy még inkább versenyképesek legyenek az elsődleges munkaerőpiacon a célcsoport tagjai.

Bérlakás beavatkozások tervezését segítő mátrix: igények és lehetőségek szerint kialakítható megoldás típusok

	Településen belül meglévő lakás	Új lakásépítés településen	Mobilizáció (településen kívüli lakás)	Összesen
Lakottan veszi meg a program a család lakását és felújítja (a család benne marad)				
Üres lakást vesz a program				
A létrehozott bérlakásba olyan család költözik, akinek a megszűnt a lakhatása (lebontják, kilakoltatták)				
Túlzsúfolt lakásból szétköltöző család költözik be				
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, de a program nem veszi meg a lakást	3			
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, és a program megveszi a megüresedett lakást				
Összesen				3

4.4 Opcionális kiegészítő fejezet

Amennyiben a beavatkozási terv megvalósításában fontos további szervezeti együttműködés, vagy olyan, kifejezetten a településre jellemző kockázatok társulnak hozzá, amelyeket a fenti tematikus fejezetekben nem lehetett körbejárni azt ebben a kiegészítő fejezetben lehet megtenni.